

روزنه

تحلیل علی ربیعی از وقایع دی ۹۶

یک جریان سیاسی می‌خواست دولت را تحقیر کند

● علی ربیعی که تا چندی پیش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را بر عهده داشت، در سالگرد اعتراض‌های دی‌ماه ۹۶ در گفت‌وگو با محمدرضا نورمحمدیان، خبرنگار «ایسنا»، به آسیب‌شناسی معضلات اجتماعی در چهلمین سالگرد انقلاب اسلامی و ارائه تحلیل‌هایی درباره اتفاقات دی سال گذشته پرداخته که خلاصه آن در ادامه می‌آید:

به‌عنوان یک تحلیلگر حوزه سیاسی و امنیت ملی، حادثه دی ۹۶ را اتفاقی بسیار مهم در ۴۰سالگی انقلاب اسلامی تلقی می‌کنم و معتقدم تجربه‌ای کم‌نظیر از ناآرامی‌های اجتماعی را در این ماه رخ داد که مشابه آن را در ۴۰ سال گذشته تجربه نکرده بودیم. اتفاقی که در دی ۹۶ رخ داد، شباهت زیادی از نظر حجم، اندازه، وسعت و جمعیت درگیر در ناآرامی‌ها و همچنین خصوصیت این افراد با ناآرامی‌های قبل نداشت. * در تحلیل ناآرامی‌های دی ۹۶ چند مسئله را می‌توان تبیین کرد. پیش از این- معمولا در آشوب‌های خیابانی، سیاست خارجی را دخیل می‌دانستیم. اما این‌بار می‌توانیم رقابت‌های داخلی را در شکل‌گیری اعتراض‌ها دخیل بدانیم؛ با وجود این، باید بدانیم این اقدام صورت‌مسئله را تغییر نمی‌دهد.

«دهای فقر را علت این ناآرامی‌ها می‌دانند و برخی دیگر از محققان نابرابری را بر فقر اولویت می‌دهند؛ در ماه‌های منتهی به دی ۹۶، اگرچه با حصول برجام فرصت اقتصادی خوبی در کشور ایجاد شد، اما مانند آنچه از ۶۰ سال قبل در توزیع نابرابر ثروت شاهد آن بوده‌ایم، توزیع درآمدی که بعد از گشایش برجام صورت گرفت، این نابرابری را کاهش نداد. در این شرایط، معتقدم بخشی از دلایل اتفاق‌های دی ۹۶ را می‌توان با نابرابری و بخشی دیگر را با فقر بررسی کرد که دراین‌باره من نیز تأثیر نابرابری و بی‌عدالتی را بیشتر احساس می‌کنم.

*شهرهایی که اعتراض‌ها در آنها شکل گرفت، اغلب از لحاظ فرهنگی فاقد تئاتر، سینما، مجموعه‌های فرهنگی و به‌نوعی مجموعه‌هایی برای تخلیه انرژی و گذران اوقات فراغت هستند و از ساعت پنج بعدازظهر به بعد، تبدیل به شهری مرده می‌شوند و افراد ساکن در آنها زندگی اجتماعی و فرهنگی شبانه در شهر ندارند؛ بلکه در خانه‌های خود حضور دارند و با تلفن‌های هوشمند در دستشان، در دنیایی زندگی می‌کنند که با واقعیت آنها مطابق نیست. استفاده از ابزارهای ارتباطی و فضای مجازی، در سالکان این شهرها به‌نوعی نابرابری ادراک می‌شود و درخوش‌بینداری در آنها ایجاد شده و پایه‌های نوعی مقایسه و شورش را فراهم می‌کند. *در نظریه‌های ارتباطاتی، نظریه‌ای با عنوان ماریچ سکوت وجود دارد که بر اساس آن، وقتی افراد زمینه بروز شورش و ناآرامی را در خود داشته باشند، اما احساس کنند فضایی برای بروز این احساسات ندارند، با شکسته‌شدن بخشی از فضای حاکم، زمینه بروز این نوع ناآرامی برای آنها فراهم می‌شود. در دی ۹۶ اتفاقاتی در مشهد ماریچ سکوت را شکست و سکوت جمعیت خاموشی که به‌نوعی زمینه اعتراض در آنها وجود داشت، با ماجراهایی که در مشهد اتفاق افتاد، شکسته شد. مطالعات انجام‌شده نشان می‌دهد اعتراض‌ها و ناآرامی‌های اول مشهد که یک جریان سیاسی رقیب و مخالف دولت در آن مشارکت و حضور داشت، آغازگر ناآرامی‌های سایر شهرستان‌ها بود.

«اگر بخواهیم نقشی در حوزه سیاست برای وقایع دی ۹۶ قائل شویم، معتقدم یک جریان سیاسی که می‌خواست به‌نوعی دولت را تحقیر کند و علیه او ماجراجویی خیابانی راه بیندازد، منجر به شکسته‌شدن ماریچ سکوت شد، اما مشارکت بقیه شهرستان‌ها به‌هیچ‌وجه از این عامل تبعیت نکرد. دلخواه این جریان سیاسی نیز این نبود که اتفاق‌های شهر مشهد به سایر شهرها گسترش پیدا کند، اما در همان جمعیت شهر مشهد، بلافاصله بعد از اینکه شعارها تغییر یافت، بازی‌ای آغاز شد که خاتمه آن دست آغازکنندگانش نبود. دراین‌باره یکی از افراد شاخص این جریان، در جایی سخنی جالب و مهم مبنی بر عدم توصیه به حضور افراد در خیابان‌ها مطرح کرده و گفته بود «دیگر خیابان‌ها یک‌طرفه نیست، بلکه دوطرفه شده». *همواره در بدن جامعه علل ناآرامی نهفته است و امروز نیز علل مختلفی برای این ناآرامی‌ها وجود دارد؛ امروز در جامعه انتظارات برآورده‌نشده زیادی وجود دارد.

ادامه در صفحه ۳

شرق: صدور حکم خلع لباس یک روحانی معروف واکنش‌های زیادی به‌دنبال داشته است. سیدحسن آقامیری معروف به روحانی اینستاگرامی با اظهارنظرهای عجیب و گاه متفاوت که یک میلیون دنبال‌کننده داشت، در حکمی بدوی به خلع لباس محکوم شده است.

یک مقام آگاه در دادسرای ویژه روحانیت با اشاره به اخبار منتشرشده درباره خلع‌لباس‌شدن آقای سیدحسن آقامیری به خبرگزاری حوزه گفته است: این موضوع در دادگاه ویژه روحانیت تهران بررسی شده و حکم وی بدوی است و حق تجدیدنظر دارد. او اتهام‌های آقای آقامیری در این پرونده را هتک حیثیت، توهین به مقدسات و تشویش اذهان عمومی دانسته است.

آقامیری متن حکم خود را در اینستاگرام منتشر کرده، اما این مقام دادگاه روحانیت گفته است در متن منتشرشده از سوی سیدحسن آقامیری از جمله مطالبی که درباره حجت‌الاسلام والمسلمین منتظری آورده، اطلاعات غیردقیق آمده است و آقای منتظری صرفا برای صحت روند رسیدگی پرونده در جلسه حضور داشته است. آقامیری در اینستاگرام خود نوشته بود: «بعد از ۱۵، ۱۰ سال بردن و آوردن و بازداشت‌کردن و ریختن تو محل کار و افرادی و... با شکایت دادستان ویژه تهران و به حکم قاضی شعبه دوم کیفری در دادگاه ویژه به ریاست دادستان کل کشور آقای منتظری بالاخره آقایون حکمشون رو صادر کردند. دو سال زندان که البته لطف کردند پنج سال تعلیقش کردند و خلع لباس دائم».

گفته شده درآمد سیدحسن آقامیری وابسته به روحانیت نیست. او کار و کاسبی شخصی خودش را دارد. به گفته خودش مشاور یک شرکت خصوصی است و کار آزاد هم دارد. او به مجله «همشهری جوان» گفته از حوزه علمیه شهریه نمی‌گیرد و تحت پوشش بیمه حوزه هم نیست. او همچنین گفته است نه به منبر وابستگی دارد و نه به درآمد حاصل از آن.

اما ازآنجاکه محوریت سخنرانی‌هایی آقامیری همیشه تکیه بر صفت «رحمانیت» خداوند دارد و کمتر از عذاب الهی و جهنم سخن می‌گوید باعث شده است افراد زیادی مخالف او باشند. مخالفانش می‌گویند او یک آخوند ولنگار است و برای لاچری‌ها و بی‌قیدوبندها سخنرانی می‌کند. مخالفان آقامیری معتقدند او فقط بلد است خوب حرف بزند وگرنه اصلا حرف‌های خوبی نمی‌زند؛ برای همین هم هست که جوانان طرفدارش هستند.

طرفداران آقامیری اما معتقدند این روحانی نگاهشان را به مقوله دین و رحمانیت خداوند تغییر داده است و او را دوست دارند و سخنرانی‌هایش را دنبال می‌کنند. طرفداران آقامیری می‌گویند سخنرانی‌های او نسبت به سایر روحانیون متفاوت‌تر و دلنشین‌تر است.

آقامیری درباره پامبری‌های جوانش که طرفداران پروپاقرص او

سیاست

حکم بدوی خلع لباسی برای یک روحانی

یک مقام آگاه در دادگاه روحانیت، حکم حسن آقامیری بدوی است و حق تجدیدنظر دارد

هستند، می‌گویند: «اینکه ده‌ای که پای هیچ منبری نمی‌نشینند اما پای منبر من می‌نشینند، شاید درست باشد اما من آنها را انتخاب نکرده‌ام. من کاری به آنها ندانسته‌ام و خودشان آمده‌اند. حضورشان برای من افتخار است و البته قدردانشان هستم اما من با هدف جذب آنها حرفی نزده‌ام. من برای کسی کارت دعوت نفرستاده‌ام».

این کشمکش بین مخالفان و موافقان او سال‌هاست که وجود دارد، اما در نهایت زور مخالفان چریبد و حسن آقامیری روز شنبه ۲۲ دی از «خلع لباس دائم» خود خبر داد. پس از انتشار این مطلب از سوی آقامیری، سیداحمد خمینی بلافاصله به این موضوع واکنش نشان داد و خطاب به آقامیری نوشت: «تن آدمی شریف است به جان آدمیت، نه همین لباس زیباست نشان آدمیت... سیدجان عزیزتر می‌شی. خودت و خدای خودت قاضی اول و آخرین. نه اینکه هرکی محکوم بوده سالم بوده اما اکثر آدمای سالم محکوم‌اند ... یاقح».

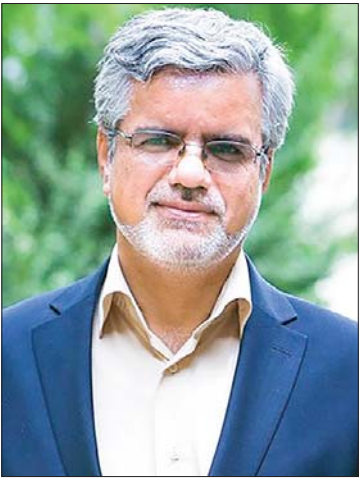
معصومه ابتکار، معاون امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری

نیز در حمایت از آقامیری توییت کرد: «امیدوارم ای رای در مرحله تجدیدنظر بشکند. آقای سیدحسن آقامیری زبان جوانان را خوب می‌داند. جلب اعتماد جوانان دهه هفتادی و هشتادی و گفت‌وگو با آنها هنر کمی نیست. خدا نگهدارت باشد سید».

آقامیری پیش از خلع لباس در گفت‌وگویی اظهار کرده بود: «من روحانیت نیستم! من «حسن آقامیری»‌ام. صفحه شخصی من چه ربطی داره به صنف من؟ من نماینده صنف خودم نیستم. سخنگویش هم نیستم. من یک آدمم. در خانام بابا هستم، یک جا داداش هستم، یک جا رفیقم. ربطی به لباس ندارد».

خبرگزاری فارس در گزارشی علیه این روحانی و بعد از آوردن نمونه‌هایی از سخنرانی‌های او نوشته است: «مشخص می‌شود که این روحانی جوان در حال انتشار تفکری است که هرچند در نگاه اول به ظاهر برای مخاطبان خصوصا نسل جوان، زیبا به نظر می‌آید، اما نتایج فاسد و مخربی در پی خواهد داشت. زیرا علی‌رغم برخی نکات صحیح که در بین سخنان این روحانی یافت می‌شود هسته مرکزی این تفکر به دلیل صذیت با قرآن کریم و روایات اهل بیت علیهم‌السلام عمیقاً فاسد است.

علاوه‌بر این، دیدگاه ایشان نسبت به جزئیات واقعه عاشورا و تلاش برای تغییردادن چهره این واقعه از یک الگو، برای مبارزه حق و باطل به یک اتفاق منفعل و سکولار زنگ خطری است که از چند سال قبل توسط رهبر انقلاب به صدا درآمده بود. بسیار جای تأسف است که یک روحانی بر فراز منبر و با استفاده از ظرفیت عمیق مجالس عزاداری در شهر قم که پایتخت تشیع است علنا واقعیت عاشورا را وارونه جلوه می‌دهد و مسلمات عقاید شیعه را نخطئه می‌کند. در این میان حوزه علمیه و نهادهای مسئول نه تنها با این انحراف مقابله نکرده و

هرگونه شائبه‌ای نیز پراسته شود».وی در پایان گفت: «جمله معروفی هست که می‌گویند «حسنات الابرار سیئات المقربین» هرچه جایگاه یک فرد یا یک نهاد بالاتر باشد، بیشتر باید مراقب خطاهایش باشد. شاید عملی را ابرار انجام دهند «حسنه» محسوب شود، درحالی‌که همان عمل را اگر «مقربین» انجام دهند سئمه محسوب شود».

ارائه‌ندان مستندات

عباسعلی کدخدایی، سخنگوی شورای نگهبان، پیش‌تر در یادداشتی نوشته بود که محمود صادقی هیچ مستنداتی به شورای نگهبان ارائه نداد و این موضوع را بدون دلیل موجه رسانه‌ای کرد. به گزارش «فارس»، متن این یادداشت به این شرح است: «در موقع انتخاب حقوق‌دانان شورای نگهبان در سال‌های اخیر فراکسیون‌ها و کمیسیون‌های مختلف مجلس از افراد معرفی‌شده توسط رئیس محترم قوه قضائیه دعوت می‌کنند تا در جلسه‌ای شرکت کرده و به سوالات آنان پاسخ دهند. فراکسیون امید نیز یک روز از همه افراد معرفی‌شده دعوت کرد که من ظاهرا آخرین آنها بودم. هرکدام از اعضای محترم فراکسیون، سوالات و نظراتی داشتند که پاسخ داده می‌شد از جمله جناب آقای صادقی اظهار نمودند که گفته می‌شود برخی برای تأیید صلاحیت خود به شورای نگهبان پول می‌پردازند؟! من سؤال کردم به اعضا؟ پاسخ داده شد خیر ولی به افراد وابسته به شورا، گفتم مدارکی دارید؟ گفته شد برخی اسناد وجود دارد. در حضور اعضای مؤثر فراکسیون اعلام کردم هر مدرکی در این رابطه دارید علاوه‌بر نهادهای امنیتی و نظارتی به شورا نیز ارسال کنید. قرار شد مدارک را ارسال کنند. بعد از این جلسه یکی، دو بار دیگر نیز این گفته پیگیری شد وعده به ارسال می‌شد که تاکنون، زمان نوشتن این مطلب نیز مدارکی دریافت نکرده‌ایم. در این ارتباط چند نکته لازم به توضیح است، آقای صادقی نماینده هستند و قوقدان. اصل اول در این‌گونه امور حسن‌نیت است. ولو اینکه ایشان

نمی‌کنند؛ بلکه همین سکوت باعث شده اخیرا او فعالیت خود را در قالب مشاوره و آموزش سبک زندگی به شهرهای دیگر نیز گسترش دهد».

دادگاه ویژه روحانیت چه می‌کند؟

دادسرای ویژه روحانیت در خرداد ۱۳۵۸ به دستور امام خمینی تأسیس شد. روند دادرسی در دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت با قوه قضائیه و سایر دادگاه‌های ایران متفاوت است. در پیام تأسیس این نهاد که در سوم خرداد ۵۸ از سوی امام خمینی صادر شده، آمده: «... با آنکه در اسلام برای مجازات مجرمین فرقی بین گروه‌ها نیست و همه در مقابل قانون برابر هستند، و باید مجرمینی که با پوشیدن لباس روحانیت خود را در این صف وارد کرده‌اند به مجازات برسند، لکن، به‌طوری که اطلاع می‌دهند، ده‌ای مخالف اسلام و روحانیت درصدد هستند که با اسم تصفیه، روحانیت را بکوبند و راه را برای ستمگران باز کنند. لهذا لازم است به تذکرات زیر توجه شود: ۱- نظر به اینکه روحانیون از حال معممین بهتر آگاه هستند، در شهرستان‌ها به وسیله علمای اعلام درجه اول، هیئت‌هایی مرکب از سه نفر از اهل علم مورد وثوق و دو نفر از معتمدین محل تشکیل، و مأموریت رسیدگی به پرونده‌های اشخاص به صورت روحانی یا اهل منبر را به آنان بدهند؛ و پس از ثبوت جرم - شرعا - تحت نظر دادگاه انقلاب اسلامی به مجازات برسند. ۲- هیچ‌کس و هیچ گروهی حق ندارد متعرض معممین بشود و به روحانیون اهانت کند. در صورت تخلف، دادگاه انقلاب محل موظف است او را تعقیب و مجازات کند اما تلاش‌ها برای ثبات‌بخشیدن به چنین مرجعی در دستگاه قضائی در سال ۶۹ و با تصویب آیین‌نامه دادسراها و دادگاه‌های ویژه روحانیت، انجام گرفت. آیین‌نامه‌ای در ۵۲ ماده هدف از تأسیس این مرجع قضائی را در ماده یک به این نحو تعریف می‌کند: «برای پیشگیری از نفوذ افراد منحرف و تبیهکار در حوزه‌های علمیه، حفظ حیثیت روحانیت و به‌بگیرساندن روحانیون متخلف، دادسرا و دادگاه ویژه روحانیت تحت نظارت عالیه مقام معظم رهبری با وظایف و تشکیلات و اختیارات زیر ایجاد می‌گردد». این آیین‌نامه در ماده بعدی وظایف این مرجع را این‌گونه تفسیر کرده است: «الف – اقدامات لازم جهت پیشگیری از وقوع تخلفات و جرائم در محدوده مسائل قضائی/ ب – ارشاد در امور خلاف شان/ ج – رسیدگی به جرائم روحانیون و پرونده‌هایی که به نحو مؤثری با اهداف این دادسرا مرتبط است». صلاحیت‌های دادگاه ویژه روحانیت در ۵ ماده به‌طور مفصل ذکر شده که در ماده ۱۳ آن آمده است: الف – کلیه جرائم روحانیون/ ب – کلیه اعمال خلاف شان روحانیون/ ج – کلیه اختلافات محلی محل به امنیت عمومی در صورتی که طرف اختلاف روحانی باشد.

ادامه در صفحه ۳

خبر

تسلیت مقام معظم رهبری به فرمانده کل ارتش

● ایرنا: در پی درگذشت والده مکرمه امیر سرلشکر سیدعبدالرحیم موسوی، فرمانده کل ارتش جمهوری اسلامی ایران، مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا پیام تسلیتی صادر فرمودند.متن پیام تسلیت مقام معظم رهبری به این شرح است:

امیر سرلشگر موسوی

فرمانده محترم کل ارتش جمهوری اسلامی ایران درگذشت والده مکرمه را به جناب‌عالی کل بازماندگان تسلیت می‌گویم و رحمت و غفران الهی را برای آن مرحومه از خداوند متعال مسئلت می‌نامیم.
سیدعلی خامنه‌ای
۹۷/۱۰/۲۳

نگاه

اسماعیل بخشی ضرب‌وشتم درایام بازداشت رارد کرد

ادعای هم‌سلولی‌بودن با مرتبطان داعش

● روز گذشته فاطمه سعیدی، سخنگوی فراکسیون امید مجلس شورای اسلامی، در گفت‌وگو با «ایسنا» گفت: «اسماعیل بخشی کارگر مجموعه نیشکر هفت‌تپه در جلسه‌ای برای رسیدگی به ادعاهایش صراحتا اعلام کرد در طول ایام بازداشت مورد ضرب‌وشتم واقع نشده است». سعیدی در توضیح نتایج بررسی فراکسیون امید درباره ادعاهای اسماعیل بخشی گفت: «آقای بخشی مدعی ضرب‌وشتم در محل نگهداری اولیه در شهرستان شوش و هنگام انتقال به اهواز بود». او به حضور سریع مقامات وزارت اطلاعات در مجلس اشاره و اظهار کرد: «یک روز پس از جلسه با آقای بخشی، وزیر اطلاعات و معاونانش و مسئولان اداره کل اطلاعات استان خوزستان به مجلس آمدند و به تمام سؤالات نمایندگان حاضر در جلسه پاسخ دادند. آنها وقوع درگیری در هنگام انتقال متهم به اهواز را تأیید کردند، اما معتقد بودند این درگیری ظرفینی بوده و به شکل ضرب‌وشتم متهم توسط مأموران نبوده است». سعیدی همچنین ادعای آقای بخشی پیرامون شکنجه به شکل ضرب‌وشتم در ایام بازداشت توسط خود ایشان رد شده است. همان‌طورکه آقای مطهری نیز اعلام کردند شکوه اصلی ایشان از ایام بازداشت، همسایگی با تعدادی از زندانبان مرتبط با داعش بود». سخنگوی فراکسیون امید مجلس ابراز امیدواری کرد سایر نهادهای نظیر قوه قضائیه که مسئولیت سنجینی در حوزه برخورد با متهمان دارند نیز گزارش دقیقی از بررسی‌های خود درباره این موضوع به مردم ارائه دهند تا مردم نیز بتوانند قضاوت درستی داشته باشند.

دیدار با علی مطهری

همچنین علی مطهری دیدار با اسماعیل بخشی و فرزانه زیلابی، وکیل او را تأیید کرده و گفته است این دیدار به درخواست اسماعیل بخشی و با حضور تعدادی از اعضای فراکسیون امید انجام شده است. او درعین‌حال گفته نمی‌تواند ادعای شکنجه او را تأیید کند. به گزارش «ایسنا» مطهری دراین‌باره گفته است: «ایشان می‌گفت ابتدای بازداشت که ما را به خود خبری وزارت اطلاعات بردند، دو ساعت آنجا بودیم و بعد از شوش ما را به اهواز انتقال دادند. او می‌گفت در این دو جا یعنی در ستاد خبری در شوش و در فاصله مسیر انتقال بنده را مورد ضرب‌وشتم قرار دادند و به‌نوعی شکنجه کردند. در دوره بازداشت را یادم نمی‌آید که چیزی گفته باشد. ایشان بیشتر درباره همان زمان حضور در ستاد خبری وزارت اطلاعات و در شوش و فاصله انتقال به اهواز تأکید کرد». علی مطهری درباره آنچه در دیدار با اسماعیل بخشی مطرح شده، اظهارنظری نکرد و گفت نمایندگان مجلس نمی‌توانند قضاوت معتبری در این موارد داشته باشند؛ «اینجا قضاوت ما خیلی معتبر نیست. این دیگر وظیفه قوه قضائیه است که رسیدگی بکنند».

دیدار با نماینده دادستان کل کشور

همچنین وکیل اسماعیل بخشی تأیید کرد موکلش با نماینده دادستان کل کشور و اعضای فراکسیون امید مجلس شورای اسلامی داشته است. فرزانه زیلابی روز جمعه به خبرگزاری «ایرنا» گفت که این دیدار با یکی از اعضای هیئت تعیین‌شده از سوی دادستان کل کشور و برخی نمایندگان مجلس در تهران انجام شده است. به گفته زیلابی، بخشی تاکنون با هیچ گروه رسمی یا کمیته حقیقت‌یابی که از سوی مجلس شورای اسلامی یا دولت مشخص شده باشد، دیدار نداشته است. همچنین روز گذشته علی‌اکبر بختیاری، رئیس‌دفتر دادستان کل کشور، در پاسخ به این پرسش که بررسی‌های هیئت اعزامی دادستانی کل کشور به خوزستان برای پیگیری ادعای اسماعیل بخشی به کجا رسید، گفت: «دادستان کل به‌موقع نتیجه کارشناسی این هیئت را اعلام خواهد کرد». اسماعیل بخشی در ۲۰ دی در یک پست اینستاگرامی نوشت تاکنون با هیچ هیئت رسمی‌ای دیدار نکرده‌ام. این پست از برخی نمایندگان مجلس مبنی بر صحت‌ناشدن دیدار برخی از اعضای فراکسیون امید مجلس را مطرح کرد؛ درحالی‌که در همان پست او اشاره کرده بود که در پنجشنبه با نماینده دادستان دیدار داشته است. همچنین او نوشته گرجه با هیچ کمیته حقیقت‌یاب رسمی‌ای از سوی مجلس دیدار نکرده‌ام، اما با تعدادی از نمایندگان فراکسیون امید دیدار داشته‌ام.